

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _____ 2019_ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»
на тему:
«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ
ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ»»

Виконавець:

студент факультету **ФБС**
Кошев Ілля Дмитрович

/підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доц. Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У високодинамічному середовищі банківський сектор є одним з тих секторів української економіки, що найбільш швидко розвивається, а ефективне управління його фінансовими результатами є одним з найголовніших чинників цього розвитку. Фінансовий результат діяльності фінансової установи є одним з найважливіших показників його функціонування. Він характеризує стійкість і надійність комерційного банку, необхідний для створення резервних фондів, стимулювання персоналу і керівництва до розвитку та вдосконалення здійснюваних операцій на ринку, скорочення витрат і підвищення якості послуг, які надає банківська установа.

Досягнення високої ефективності функціонування банку є головною метою, яку ставлять перед собою його власники, а управління фінансовими результатами є одним із пріоритетних завдань фінансового менеджменту банку. Ефективний механізм управління фінансовими результатами банку дає змогу в повному обсязі реалізувати завдання та цілі, поставлені перед ним, сприяє результативному виконанню функцій цього управління. Ефективне управління фінансовими результатами банку передбачає побудову відповідних організаційно-методичних систем забезпечення цього управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів його аналізу і планування. Управління фінансовими результатами банків виступає елементом, що забезпечує зростання кінцевих результатів діяльності, збільшення рентабельності та капіталізації установ банківського сектору економіки. У сучасних умовах у банках України виникла ситуація, пов'язана з необхідністю впровадження сучасних методів з управління фінансовими результатами, що потребує наукового обґрунтування та створення системи фінансових методів регулювання дохідності з позицій забезпечення платоспроможності й максимізації прибутків при допустимих рівнях ризиків з врахування трансформаційних процесів в економіці держави. Поруч з цим, відсутні ґрунтовні дослідження взаємодії фінансових інструментів і насамперед

фінансових нормативів та показників, які визначають прибутковість банківської установи. Цим зумовлена актуальність та наукова і практична значущість досліджуваних проблем.

Слід зазначити, що питання, пов'язані з управлінням фінансовими результатами діяльності банківських установ досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці як: М.В. Адаменко, А.О. Антонова, С.М. Береснєв, Н.О. Ботвіна, О.О. Вороніна, Л.О. Гаряга, А.М. Герасимович, Л.В. Дікань, О.В. Добровольська, М.О. Житар, О.А. Зінченко, В.О. Іванова, М.М. Калачіді, С.В. Коваленко, М. Р. Ковбасюк, О.І. Копилук, М.Я. Коробов, В.М. Кочетков, О.О. Крепак, О.А. Криклій, А.А. О.В. Лисенок, К.А. Марченко, В.А. Пилко, К.С. Письменна, О.В. Потьомкіна, Л.О. Примостка, М.Я. Ревич, К.О. Сафіна, О.М. Сидоренко, Р.В. Скалюк, О.І. Скоробогач, І.Г. Сокиринська, Р.І. Тиркало, Є.О. Ткаченко, В.О. Фатюха, В.Є. Черкасов, З. І. Шибиволок, С. Б. Шипіна, Г.М. Шульженко, З. І. Шибиволок та ін. Однак, незважаючи на значну кількість наукових робіт в цій галузі, багато питань залишаються дискусійними і недостатньо розробленими, що не дозволяє ефективно здійснювати управління фінансовими результатами банку, особливо в умовах нестабільності економіки.

Мета роботи полягає у розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму управління фінансовими результатами банку.

Завдання дослідження:

- 1) з'ясувати економічну сутність фінансових результатів комерційного банку;
- 2) розглянути підходи до оцінки фінансових результатів комерційного банку;
- 3) обґрунтувати систему управління фінансовими результатами комерційного банку;
- 4) дати характеристику комерційного банку ПАТ «МТБ Банк»;
- 5) проаналізувати фінансові результати ПАТ «МТБ Банк»;
- 6) оцінити систему менеджменту фінансових результатів ПАТ «МТБ Банк»;

7) розробити рекомендації щодо управління фінансовими результатами ПАТ «МТБ БАНК» на основі факторного аналізу;

8) обґрунтувати напрями удосконалення механізму управління прибутком ПАТ «МТБ Банк»;

9) провести прогнозування фінансових результатів ПАТ «МТБ Банк» засобами математичного моделювання.

Об'єктом дослідження в роботі є процес управління фінансовими результатами фінансової установи.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління фінансовими результатами фінансових установ.

Методи дослідження. В роботі використана система загальнонаукових дослідницьких методів. Так, для вивчення теоретичних засад менеджменту фінансових результатів діяльності фінансових установ були застосовані: дедукція, індукція, порівняння, методи ключових понять та класифікації, термінологічний аналіз. В процесі аналізу управління фінансовими результатами комерційного банку використовувався: вертикальний та горизонтальний аналіз, індексний метод, графічний та табличний методи, факторний аналіз. Для обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими результатами комерційного банку використані наступні методи: наукова абстракції, узагальнення, тредновий аналіз та кореляційно-регресивний аналіз.

Інформаційну базу дослідження складають фінансова та статистична звітність ПАТ «МТБ Банк», підручники та монографії, наукові статті, аналітичні доповіді вітчизняних і зарубіжних вчених в сфері фінансового та банківського менеджменту, електронні ресурси світової мережі Internet.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Загальний обсяг роботи становить 105 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 28 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади менеджменту фінансових результатів діяльності фінансових установ (на прикладі комерційних банків)»* з'ясована економічна сутність фінансових результатів комерційного банку; розглянуті підходи до оцінки фінансових результатів комерційного банку; обґрунтована система управління фінансовими результатами комерційного банку;

У другому розділі *«Аналіз управління фінансовими результатами фінансової установи на прикладі комерційного банку «МТБ Банк»»* проведена загальна характеристика комерційного банку ПАТ «МТБ Банк»; здійснений аналіз фінансових результатів комерційного банку ПАТ «МТБ Банк»; оцінена системи менеджменту фінансових результатів комерційного банку ПАТ «МТБ Банк».

У третьому розділі *«Напрями удосконалення управління фінансовими результатами комерційного банку «МТБ Банк»»* розроблені рекомендації щодо управління фінансовими результатами ПАТ «МТБ БАНК» на основі факторного аналізу; обґрунтовані напрями удосконалення механізму управління прибутком ПАТ «МТБ Банк»; проведено прогнозування фінансових результатів ПАТ «МТБ Банк» засобами математичного моделювання.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Фінансові результати діяльності банківських установ - це кінцевий результат діяльності, який розраховується як різниця між доходами і витратами банку та уособлюється у підсумковому показнику прибутку або збитку. Прибуток банку – це додана вартість, яка економічно являє собою чистий дохід, це фінансовий показник результативності діяльності банку. Значення банківського прибутку полягає в тім, що він є базою для збільшення та оновлення основних засобів, елемент росту власного капіталу банку, який гарантує фінансову стійкість та ліквідність його балансу, є основою забезпечення високого рівня дивідендів та підвищення якості послуг.

2. Основним напрямом оцінки фінансових результатів банківської діяльності є прибутковість функціонування банку, що дає змогу судити про ефективність його роботи. До найважливіших етапів оцінки фінансових результатів банківських установ слід віднести: аналіз динаміки фінансових результатів діяльності банку; аналіз виконання бюджетів доходів, витрат, прибутку банку; структурно-динамічний аналіз фінансових результатів за видами діяльності та окремими структурними підрозділами; факторний аналіз зміни процентного, комісійного, торгівельного, операційного, чистого прибутку; аналіз динаміки та структури доходів і витрат банку; динамічний та порівняльний аналіз відносних показників прибутковості та витратності загалом; факторний аналіз зміни абсолютного розміру операційного, прибутку до оподаткування та чистого прибутку; аналіз відносних показників ефективності діяльності та ін.

3. Управління фінансовими результатами комерційного банку з точки зору системно-процесного підходу - це комплекс взаємопов'язаних управлінських рішень щодо процесу формування прибутку, його розподілу та використання. Управління фінансовими результатами комерційного банку із застосуванням системного підходу дозволяє розглядати його як систему, яка

поєднує мету, завдання, принципи, функції, методи та елементи забезпечення прийняття управлінських рішень щодо формування, розподілу і використання прибутків банку. Відповідно до процесного підходу управління фінансовими результатами комерційного банку визначається нами як цілеспрямований процес впливу органу управління на формування, розподіл і використання фінансових результатів, що базується на існуючих стратегії і політиці, використовує відповідний управлінський інструментарій та забезпечує реалізацію кінцевої мети управлінської діяльності комерційного банку.

4. ПАТ «МТБ банк» було організоване в 1993 р. Основна діяльність Банку включає надання банківських послуг юридичним та фізичним особам на території України. Для цього банк має відповідні ліцензії НБУ. Банківська установа розташована в м. Одеса і функціонує переважно на Півдні України. ПАТ «МТБ банк» прагне підтримувати стабільну базу фінансування, яка складається переважно з депозитів юридичних та фізичних осіб. Банк інвестує кошти у диверсифіковані портфелі ліквідних активів для того, щоб мати можливість оперативно та безперешкодно виконати непередбачувані вимоги щодо ліквідності. Проведений аналіз господарської діяльності ПАТ «МТБ банк» за 2016-2018 рр. показав, що банківська установа нарощує валюту балансу, при цьому зростають вартість зобов'язань та власного капіталу, зменшується нерозподілений збиток, дотримуються нормативи ліквідності.

5. Аналіз фінансових результатів комерційного банку ПАТ «МТБ Банк» дає змогу стверджувати, що на сьогодні ПАТ «МТБ Банк» є прибутковою фінансовою установою. Проте до 2016 р. включно банк отримував збитки. За рахунок нарощення доходів та зменшення витрат в 2017 році банк отримав значні прибутки в розмірі 69269 тис. грн. Однак в 2018 році обсяги прибутку значно скоротилися за рахунок значного зростання витрат, особливо адміністративних та інших операційних витрат, що було обумовлено політикою розширення діяльності банку на інші регіони країни.

6. Управління фінансовим результатом - важлива складова банківського менеджменту ПАТ «МТБ Банк». Її мета - забезпечення максимізації добробуту

власників та стейкхолдерів в поточному періоді та на перспективу за умов найбільш повного задоволення потреб юридичних і фізичних осіб у банківських послугах. Процес управління фінансовим результатом ПАТ «МТБ Банк» являє собою певний алгоритм, який складається з декількох етапів: планування фінансового результату банку; управління доходами та витратами банку; аналіз фінансових коефіцієнтів прибутковості банку; вибір методів управління позитивним або негативним фінансовим результатом банку; регулювання та коригування діяльності банку для зростання фінансового результату. Значним недоліком в управлінні фінансовим результатом ПАТ «МТБ Банк» є відсутність єдиного органу, який здійснював би таке управління – на поточний момент є декілька департаментів (департамент корпоративного бізнесу, департамент роздрібного бізнесу, департамент фінансових операцій та департамент цінних паперів), які здійснюють управління фінансовими результатами на рівні напрямків, за які вони відповідають.

7. В роботі розроблена концепція управління фінансовими результатами ПАТ «МТБ БАНК» на основі факторного аналізу. У процесі дослідження було проведено аналіз впливу певних факторів на прибуток банку та розроблено модель формування прибутку банку. Основними факторами визначено зміну розміру статутного капіталу банку, рівень дохідності активів, мультиплікатор капіталу та рівень рентабельності доходу. Проаналізовано, на скільки кожен з факторів вплинув на прибуток банку у кожному із періодів. За три роки прибуток банку зріс на 15468 тис. грн, в основному за рахунок збільшення мультиплікатору капіталу. Під час проведення розрахунків було виявлено, що рівень дохідності активів призвів до збитку банку в 2018 році, оскільки мав негативний вплив. Другий фактор, що призводить до зниження прибутку ПАТ «МТБ БАНК» – це рентабельність доходів, що має негативну тенденцію до зниження щороку. У зв'язку з цим рекомендується вдосконалити або змінити підхід до управління активами у досліджуваному банку.

8. Удосконалення механізму управління прибутком ПАТ «МТБ Банк» потребує виконання завдань щодо забезпечення: максимізації величини

прибутку, що формується, відповідно до ресурсного потенціалу банку і ринкової кон'юнктури; оптимальної пропорційності між рівнем прибутку і припустимим рівнем ризику; високої якості прибутку, що формується; виплат необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам банку; формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку банку в майбутньому періоді; постійного зростання ринкової вартості банку; ефективності програм участі персоналу в прибутку. Для підвищення рівня доходів ПАТ «МТБ Банк» рекомендовано: відкриття нових структурних підрозділів (відділень, операційних кас, обмінних пунктів); запровадження нових видів банківських продуктів; збільшення обсягів активних операцій; збільшення кількості комісійних угод. Забезпечити ефективне належне управління прибутком ПАТ «МТБ Банк» можна за інтегрованості його із загальною системою управління банком. Запропонована в роботі концепція удосконалення механізму управління прибутком ПАТ «МТБ Банк» може бути використана для визначення резервів росту доходів, скорочення витрат, підвищення рентабельності фінансової установи.

9. В роботі використаний підхід до прогнозування фінансових результатів ПАТ «МТБ Банк» засобами трендового та кореляційно-регресивного аналізу із використанням програмного продукту Microsoft Excel. Згідно результатам трендового прогнозу лінійного виду в динаміці прибуток ПАТ «МТБ Банк» буде зростати. Темп приросту за 2019-2021 рр. становитиме 48,06%. Результати кореляційно-регресійного аналізу показали ступінь впливу на фінансові результати ПАТ «МТБ Банк» таких факторів, як активи, зобов'язання, власний капітал та чистий процентний дохід банку. Результати прогнозування факторів впливу на розмір чистого прибутку ПАТ «МТБ Банк» за допомогою функції «ПРЕДСКАЗ» показують зростання їх обсягу в наступні три роки, що відповідно призведе до збільшення розміру чистого прибутку банку. Таким чином, отримані результати економіко-математичного моделювання дозволяють не тільки спрогнозувати фінансові результати ПАТ «МТБ Банк» в майбутньому, а й також оцінити ступінь впливу на них виділених факторів.

АНОТАЦІЯ

Кошев Ілля Дмитрович

«Управління фінансовими результатами фінансової установи»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Фінансовий та страховий менеджмент»
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління фінансовими результатами фінансової установи.

У роботі розглянуті теоретичні засади менеджменту фінансових результатів діяльності фінансових установ (на прикладі комерційних банків). Проведений аналіз управління фінансовими результатами фінансової установи на прикладі комерційного банку «МТБ Банк». Розроблені напрями удосконалення управління фінансовими результатами комерційного банку «МТБ Банк».

Ключові слова: фінансові результати, комерційний банк, аналіз, управління, резерви, удосконалення.

ANNOTATION

Koshev Ilya Dmitrovich

«Management of financial results of a financial institution»
qualification work for a master's degree in specialty "072 Finance, Banking and Insurance" under the master's program "Financial and Insurance Management"
Odessa national economic university, Odessa, 2019

The master's qualification work consists of three sections. The object of study is the process of managing the financial results of a financial institution.

The theoretical principles of financial performance management of financial institutions (on the example of commercial banks) are considered in the paper. The analysis of the financial results management of a financial institution is carried out on the example of MTB Bank commercial bank. Directions for improving the financial results management of MTB Bank commercial bank have been developed.

Keywords: financial results, commercial bank, analysis, management, reserves, improvements.